

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נג.

עין משפט
נר מצוה

למאן א ב מיי פ"ח מהל
עבודת כוכבים הל' ט
סמך לאון מה טו"ע י"ד
ס"י קמו ספקי א'
ג ב מיי שם סג' י טור
ש"ע שם ספקי ז'
מא ד מיי שם טו"ע
שם ספקי ח'
מב ד מיי שם טו"ע
שם ספקי ז'
מג ו מיי שם טו"ע שם
ספ"ח מ' וט"ש'
מד ז מיי שם פ"ו הל' ב'
ה סמך שם טו"ע
שם ספקי ג'
מה ה מיי שם פ"ח
הלכה י סמך שם
טו"ע שם ספקי ט'

(א) [מסופי פ"ו ה"ב,
(ב) [על מב, (ג) [על
מד; (ד) [קמץ פ"א; (ה) [כבוד
ג; (ו) [מסופי פ"ו ה"ב
ע"ש, (ז) [שין לעמ'
הקודם,

גליון הש"ס
תוס' ד"ה אבל. לאו
דוקא צורף. ע"י לעיל מג
ע"פ מודה א"ר:

הגהות הב"ח
(א) בני לא נרכה אלא
ש"ס לו: (ב) שם כנסת
רקק בפניה: (ג) בני זין
בו וזין בו מחלוקת
(ד) ר"ש ד"ה א"ר ה"ל
וה"י וה"ה גופיה נמי לא
לאשתמיך:
(ה) ד"ה דברי ותי מכלל
הדבוריו מני: (ו) ד"ה
א"למל לחנה ממש
שמכרה ע"מ לחנה:
(ז) ד"ה ונתן צורף ותי
מימר אמר א"ר ד"ה
יקרין ה"ל צורף: (ח) ד"ה
א"ש ע"ל ותי ותי ותי
נטילה דה"ל ר"ב ע"ל ב'פ'
במה דף ע"ג ע"ג (ט) תוס'
ד"ה או דלמא ותי לדמות
דלאו דוקא ולא ותי'
ללומה בצורף: (י) א"ר
דלל אח"ל כ"ריתא
כרפשיין
(יא) א"ר ה"ל שני
צורף ותי א"ש שנאמר
זין:

תורה אור השלם
1. ועבר בה נקשה ור"ע
וה"ה כי ר"ע והתקצף
וקלל במלכו ובאלהיו
ופנה למעלה: ואל ארץ
יבש וה"ה צ"ח והשבה
מעוף צוקה ואפלה
מקדש:

רבינו חננאל (המשך)
עבד לה הכי כי הדר
ומשכנתו במוה הדרו
ועבדו לה כדמתיב וה"ה
כי ירעב והתקצף וקלל
במלכו ובאלהיו ופנה
למעלה וכתוב בברייתא
ואל ארץ יבש והנה
זרה וחשכה מעוף צוקה
ואפלה מנוד: פ"סקא
מכרה או משכנה ר' אומר
ביטל והכ"א לא ביטל.
איבעיא להו כשמכרה
לצורף ישראל מחלוקת ר'
וחכמים. אבל אם מכרה
לצורף עובד כוכבים דברי
הלל לא ביטל. או
למלא בין בזה ובין
בזה מחלוקת. ת"ש דאמר
ר' נחמן דברי לרבנן
בשומרו להבילה. ומאן
ניחו צורף ישראל שאף
חכמים לא נחלקו עלי
אכלו ושומרו לצורף
עובד כוכבים דאיכא
למימר לרבנן (מכרין).
אבל לחבלה מדרו ל'.
מיתביי לוקח גרוטאות
מן העובדי כוכבים ומצא
בהן עבודת כוכבים אם
עדי שלא נתן מעות משך
הרי זה יחזיר. משנתן
מעות משך וילך לים
המלח. אי אמרת בשלמא
בצורף ישראל אם מכרה
לו פליגי. ורבנן אמרי לא
ביטלה. ה"ה מני רבנן היא
ומשום הכי כיון שקנאה
וילך לים המלח שעדיין
לא ביטלה. ויכין שקנאה
ישראל אין לה בטילה
עולמית. אלא אי אמרת
מכרה לצורף ישראל דברי
הכל ביטלה. אמאי וילך
לים המלח. הא כבר
ביטלה. ופרקינן כי אמרינן
בצורף ישראל ד"ה
ביטל א' כפיידוש עבודת
כוכבים. אבל הכא אדעתא
אבל גרוטאות זבין אבל
אדעתא עבודת כוכבים
לא זבין. פ"י גרוטאות
שיבירי ל' מתכות: ת"ל
לוח עליה או שנפל
עליה מפותל או גנבה
לתסין או התייחוד בעלים
והלכו להם למדינת הים.

ישיבהו ה-א-ככ

עבד לה הכי כי הדר
ומשכנתו במוה הדרו
ועבדו לה כדמתיב וה"ה
כי ירעב והתקצף וקלל
במלכו ובאלהיו ופנה
למעלה וכתוב בברייתא
ואל ארץ יבש והנה
זרה וחשכה מעוף צוקה
ואפלה מנוד: פ"סקא
מכרה או משכנה ר' אומר
ביטל והכ"א לא ביטל.
איבעיא להו כשמכרה
לצורף ישראל מחלוקת ר'
וחכמים. אבל אם מכרה
לצורף עובד כוכבים דברי
הלל לא ביטל. או
למלא בין בזה ובין
בזה מחלוקת. ת"ש דאמר
ר' נחמן דברי לרבנן
בשומרו להבילה. ומאן
ניחו צורף ישראל שאף
חכמים לא נחלקו עלי
אכלו ושומרו לצורף
עובד כוכבים דאיכא
למימר לרבנן (מכרין).
אבל לחבלה מדרו ל'.
מיתביי לוקח גרוטאות
מן העובדי כוכבים ומצא
בהן עבודת כוכבים אם
עדי שלא נתן מעות משך
הרי זה יחזיר. משנתן
מעות משך וילך לים
המלח. אי אמרת בשלמא
בצורף ישראל אם מכרה
לו פליגי. ורבנן אמרי לא
ביטלה. ה"ה מני רבנן היא
ומשום הכי כיון שקנאה
וילך לים המלח שעדיין
לא ביטלה. ויכין שקנאה
ישראל אין לה בטילה
עולמית. אלא אי אמרת
מכרה לצורף ישראל דברי
הכל ביטלה. אמאי וילך
לים המלח. הא כבר
ביטלה. ופרקינן כי אמרינן
בצורף ישראל ד"ה
ביטל א' כפיידוש עבודת
כוכבים. אבל הכא אדעתא
אבל גרוטאות זבין אבל
אדעתא עבודת כוכבים
לא זבין. פ"י גרוטאות
שיבירי ל' מתכות: ת"ל
לוח עליה או שנפל
עליה מפותל או גנבה
לתסין או התייחוד בעלים
והלכו להם למדינת הים.

אב"ר בצורף ישראל. * לאו דווקא צורף דלפ"י שאינו צורף נמי
דכל ישראל לגבי עבודת כוכבים כצורפין מדמתיב מהלוקח
גרוטאות ופי כשאינו צורף אסור מאי קפריך דלמא כשאינו צורף
איירי אלא איירי דנקט צורף עובד כוכבים נקט נמי צורף ישראל:
א"ר דלמא בין בזה ובין בזה מחלוקת.

דברי וולם לא נצרכה (א) שיש לו בה שותפות
וקמ"ל ישראל הוא דלא מבטל דעובד
כוכבים אבל עובד כוכבים דנפשיה מבטל
איכא דמתני לה אברייא (ב) ר"ש בן מנסיא
אומר "עבודת כוכבים של ישראל אין לה
בטילה עולמית מאי עולמית א"ר ה"ל
בריה דר' וולם לא נצרכה אלא בשיש לו
לעובד כוכבים בה שותפות וקמ"ל דישאל
אדעתא דנפשיה פלח: **מתני'** כיצד
מבטלה יקטע ראש אוזנה ראש חוטמה ראש
אזבעה (ג) פחסה אע"פ שלא חיסרה ביטלה
(ד) רק בפניה השתי בפניה גררה זרק בה
את הצואה הרי זו אינה בטילה מכרה או
משכנה רבי אומר ביטל והכ"א דלא ביטל:
גמ' כי לא חיסרה במאי ביטלה א"ר זירא
השפחה בפניה רקק בפניה והשתי בפניה
מנה"מ אמר חזקיה דאמר קרא יהיה כי
ירעב והתקצף וקלל במלכו ובאלהיו ופנה
למעלה וכתוב בתריה ואל ארץ יבש והנה
זרה וחשכה וגו' דאע"ג דקלל מלכו ואלהיו
ופנה למעלה אל ארץ יבש: מכרה או
משכנה רבי אומר ביטל [וכו']: ועירי א"ר
יוחנן ור' ירמיה בר אבא אמר רב ח"א מחלוקת
בצורף עובד כוכבים אבל בצורף ישראל דברי
הכל ביטל אחד אמר בצורף ישראל מחלוקת
איבעיא להו בצורף ישראל מחלוקת אבל צורף
עובד כוכבים דברי הלל לא ביטל או דלמא
בין בזה ובין בזה מחלוקת ת"ש דא"ר נחמן
דברי כשמכרה לחבלה ודברי חבירי משכרה
לעובדה מאי לחבלה ומאי לעובדה איכימא
לחבלה לחבלה ממש לעובדה לעובדה
ממש מ"מ דמ"ד ביטל ומ"מ דמ"ד לא ביטל
אלא לאו לחבלה למי שעתיד לחבלה ומנו
צורף ישראל לעובדה למי שעתיד לעובדה
ומנו צורף עובד כוכבים וש"מ בין (א) בזה ובין
בזה מחלוקת לא ה"ק א"ר נחמן דברי
לחבירי כשמכרה לחבלה ומנו צורף ישראל
שאף חבירי לא נחלקו עלי אלא כשמכרה

1) א"ר ה"ל לא נצרכה אלא שיש לו. לישאל שותפות בה (ז) והא
גופה לא אצטרך לאשמועינן דהא נמי פשיטא שאינו יכול לבטל
חלקו של עובד כוכבים שאפילו שלו אין יכול לבטל אלא למידק מינה
ישראל הוא דלא מבטל חלק העובד כוכבים אבל עובד כוכבים יכול
לבטל חלק עצמו ולא אמרינן כי היכי
דחלקו של ישראל לא נטייל חלק של
עובד כוכבים נמי לא נטייל: שיש לו
לעובד כוכבים זה שותפות. אפילו
ביטול עובד כוכבים חלקו ה"הו
דישראל לא נטייל: וקמ"ל ישראל
אדעתא דנפשיה פלח. ולא תלי בדעת
עובד כוכבים: **מתני'** פחסה.
מייעבה בקורנס: גרסה. בטיט סמוז
והשלך: אינה נטיילה. דלפוס שעתא
רתח עלה והדר פלח לה. כל הני
ביטולי עובד כוכבים קמיירי:
גמ' שפחסה כפניה. וקלקל
צורתה: מנהי מילי. דהדר פלח לה:
וקלל במלכו. מקלל את עבודת כוכבים
שלו ומצוה אותה: ופנה למעלה לבו
למעלה לשמים: ואל ארץ יבש
חוזר ועובד עבודת כוכבים שלו:
ועירי משמיה דרבי יוחנן ור' ירמיה
בר אבא משמיה דרב פליגי בטעמיה
דמתני': סתם לוקמי מתכת צורפיס
הן: **צורף עובד כוכבים.** שמכרה
עובד כוכבים לצורף חבירו הסתם
קאמרי רבנן דלא נטייל דקבר המוכר
כיון דלוקח זה עובד כוכבים הוא
פלח לה ולא תצר לה: אבל מכרה
עובד כוכבים לצורף ישראל מסתמא
נטייל מדעתיה למידע ידע דהאי
תצר לה: נחמן דברי שמכרה לחבלה.
דביטל: ודברי חבירי. דלא ביטל

כמוכרה לעובדה. ומדקמינן נחמן
דברי זהא אבל דברי חבירי אין
נחמן זה מכלל (א) דחבירי נמי נחבלה
פליגי ומדקאמר נחמן דברי חבירי
נטייל ונחבלה (לעיל ג'ה).
גרוטאות. חמיטת כסף
(בכורות י"ג). אם עדי
שלא נתן מעות יחזיר.
ללא קנייה ולא חמיטת
לבערה (קטן פ"ה
דמשפחה אינה קונה)
(בכורות ט"ז). וילך
הנאה לים המלח.
עבודת כוכבים כד ישראל
כיון נטלה עולמית אלא
דקין דלא מני לאשתמיך
ולמשקל דמי (קטן פ"ה א).
מוסף רש"י
פחסה. הכה עליה ישראל
בפניו ע. כשמעטת
צורתה אבל לא חיסרה
גלוס (לעיל ג'ה). גררה.
נטייל ונחבלה (לעיל ג'ה).
גרוטאות. חמיטת כסף
(בכורות י"ג). אם עדי
שלא נתן מעות יחזיר.
ללא קנייה ולא חמיטת
לבערה (קטן פ"ה
דמשפחה אינה קונה)
(בכורות ט"ז). וילך
הנאה לים המלח.
עבודת כוכבים כד ישראל
כיון נטלה עולמית אלא
דקין דלא מני לאשתמיך
ולמשקל דמי (קטן פ"ה א).

רבינו חננאל
ב"ר לא נצרכה כיון שיש
לו בה שותפות ור' אבא
דמתני לה אברייא. א"ר
שמעון בן מנסיא אמר
עבודת כוכבים של ישראל
אינה בטילה עולמית.
ואפילו יש לעובד כוכבים
בה שותפות וקמ"ל
ישראל מדעתא דנפשיה
פלח לה לעבודת כוכבים.
וכי מבטיל לה עובד
כוכבים לא מבטיל אלא
חולקא דנפשיה. אבל
חולקיה דישאל לא מצי
מבטיל לה. ור' ירמיה
ועבודת כוכבים שעיבה
ישראל אין לה בטילה
עולמית: מתני' כיצד
מבטלה. קטע ראש אוזנה.
קטע ראש חוטמה. ראש
אזבעה. פחסה כגון
השחביר צורת פניה
ונראית כעין טס אע"פ
שלא חסרה בטילה. אבל
רקק או השתיין כפניה או
זרק בה צואה לא בטלה.
מאי טעמא דבשעת כעסו

לעובדה אבל לחבלה מדרו ל' מיתביי (א) הלוקח גרוטאות מן העובדי כוכבים
ומצא בהן עבודת כוכבים אם עדי שלא נתן מעות משך יחזיר אם משנתן
מעות משך וילך לים המלח אי אמרת בשלמא בצורף ישראל מחלוקת הא
מני רבנן היא אלא אי אמרת בצורף עובד כוכבים מחלוקת אבל בצורף
ישראל דברי הלל ביטל הא מני שאני התם דאדעתא אבל בצורף
אדעתא דעבודת כוכבים לא זבין תנו רבנן (א) לוח עליה או השנפלה
עליה מפותל או שגנבוה ליסטין או שהתייחוה הבעלים והלכו למדינת הים
אם

כשמכרה לחבלה לאו דפליגי רבנן עליה דנימא נחמן דברי לשומעי מחלוקתו מדברי חבירי אלא
ר' לפרושי פלוגתייהו אחא ולאשמועינן דצורף עובד כוכבים הוא דפליגי וה"ק נחמן דברי חבירי ומודיס הס ל' כשמכרה למי שעתיד
לחבלה שדברי חבירי כשמכרה לעובדה הכי מדלח קמני ונחמן דברי חבירי אלא דברי חבירי מכלל דנחמן
דרישא לחבירי קאמר דנחמן הלכך אי הוה מני סיפא ונחמן הוה משמע ונחמן דברי חבירי לי נטייל ונחמן דברי חבירי: **גרוטאות.**
שברי כספים: אם עדי שלא נתן מעות משך יחזיר. לעובד כוכבים ויבטלה ואחר כך אם ירצה יקחנה ממנו. ואע"ג דמשך לא
אמרינן עבודת כוכבים של ישראל היא (א) ואינה נטיילה דהא משיכה בטעות הואי דלא ידע שיש בהן עבודת כוכבים: אם משנתן
מעות משך וילך. הנהא לים המלח ואין ראשי להחזירה לעובד כוכבים וליטול מעותיה ואע"ג דמשיכה בטעות הואי כיון דיהיב דמי
כי הדר שקליניהו מיתחו כמאן דמוזן. אלמא אע"ג דזבין עובד כוכבים לישאל קמני אסורה דלא נטייל: אי אמרת בשלמא כו' אלא אי
אמרת לצורף ישראל דברי הלל בטלה הא. מתניתין דישאל הו לוקח וקמני וילך לים המלח מני: שאני הסתם דהאי עובד כוכבים אדעתא
לעובד כוכבים לא זבין. לא ידע שיש שם עבודת כוכבים אלא היכא דזבין עבודת כוכבים לזדה לצורף ישראל דברי הלל בטלה מדעתו:
לוח עליה. עובד כוכבים אפילו מצורף ישראל: או שנפלה עליה מפותל. ואינו חש לפנותה: או שגנבוה ליסטין. ואינו מוזן לחבירי:
כמלחמת